# بررسی رابطه‌ی میان ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد

**مینا یزدان‌پرست [۱]، امین برازنده [۲]**

۱. کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استادیار گروه روانشناسی، واحد نجف‌آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف‌آباد، ایران (نویسنده مسئول).

فصلنامه ایده‌های نو در تعلیم و تربیت، دوره پنجم، شماره هفدهم، زمستان ۱۴۰۴، صفحات ۱۳-۶

## چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی میان ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری موردمطالعه، شامل کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد در بهار ۱۴۰۳ بود که از این جامعه آماری بر اساس ملاک‌های ورود و خروج تعداد نمونه‌ی ۱۰۰ نفر به شیوه‌ی روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی اعتیاد به اینترنت یانگ و پرسشنامه‌ی ویژگی‌های شخصیتی فرم کوتاه‌مدت نئو استفاده شد. تجزیه‌وتحلیل داده‌های آماری با استفاده از روش همبستگی پیرسون، رگرسیون و نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۷ صورت گرفت و سطح معناداری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. یافته‌ها نشان داد که ضریب همبستگی بین اعتیاد به اینترنت با برون‌گرایی، مسئولیت‌پذیری رابطه منفی و معنادار دارد و میزان این رابطه به ترتیب برابر با ۰/۳۴۲ و ۰/۴۱۱ می‌باشد. بدین معنا که با کاهش استفاده از اینترنت در شرکت‌کنندگان میزان برون‌گرایی و مسئولیت‌پذیری افزایش می‌یابد. همچنین همبستگی مثبت و معناداری بین روان‌نژندی و اعتیاد به اینترنت وجود دارد (۰/۴۸۵). بدین معنا که با افزایش استفاده از اینترنت میزان روان‌نژندی در شرکت‌کنندگان افزایش می‌یابد. اطلاع دقیق از ویژگی‌های شخصیتی افراد می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های پیشگیرانه و درمانی مناسب مؤثر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** ویژگی‌های شخصیتی، اعتیاد به اینترنت، مسئولیت‌پذیری، دانشجویان.

## مقدمه

اینترنت[1]، یکی از فن‌آوری‌های دنیای امروز است. اینترنت به‌عنوان ارمغان جدید فناوری مخاطبان بی‌شماری دارد و تمام جهان را زیرپوشش خود قرار داده است و به دلیل این‌که دو حس بینایی و شنوایی را درگیر می‌کند، جایگاهی برتر از رادیو و تلویزیون و غیره در رسانه‌های ارتباط‌جمعی دارد (نمیتز[2]، ۲۰۱۸؛ بالکین[3]، ۲۰۱۷). جذابیت های اینترنتی[4] در ایران، موجب شده است تا دسترسی جوانان به اینترنت افزایش پیدا کند. اینترنت بازی جزو جدیدترین تخصص‌هایی است که در چندین سال اخیر باب شده است و آرام‌آرام به تعداد متخصصان آن اضافه می‌شود. مهم‌ترین ویژگی اینترنت بازی این است که استفاده از شبکه‌ی جهانی صرفاً به یک تفریح بدل می‌شود؛ مثلاً وب گردی[5]، ایمیل بازی[6]، چت کردن و... از رایج‌ترین شکل‌های اینترنت بازی در ایران است و طرفداران بسیاری هم دارد. علاوه بر جذابیت های اینترنتی، این فضا معایب گوناگونی نیز دارد که بر جنبه‌های مختلف زندگی اثر می‌گذارد. دانستن مزایا و معایب استفاده از اینترنت به ما کمک می‌کند از فناوری آن برای بهبود در زندگی فردی و اجتماعی خود کمک بگیریم (علوی و جنتی فرد، ۱۳۸۹).

اعتیاد به اینترنت[7] یکی از اختلال‌های رفتاری درزمینه‌ی استفاده از اینترنت می‌باشد. یکی از زیرمجموعه‌های اعتیاد به کامپیوتر بوده و ازجمله مباحث جدیدی است که تبدیل به یکی از نگرانی‌های متخصصان در عصر حاضرشده است (علوی و جنتی فرد، ۱۳۸۹). سرپرست مرکز درمان اعتیاد به الکل و مواد مخدر در دانشگاه استنفورد در این مورد می‌گوید اگر فردی متوجه شد که قادر نیست یک روز را بدون استفاده از اینترنت سپری کند، شکی نیست که این فرد به استفاده از اینترنت معتاد شده است. به نظر می‌رسد که یکی از عواملی که می‌تواند در وابستگی به اینترنت نقش داشته باشد ویژگی‌های شخصیتی[8] است. شخصیت[9] شامل آن دسته از نظام‌های روانی – فیزیکی که رفتار و تفکر فرد را با محیط تعیین می‌کند می‌باشد (آلپورت[10]،۱۹۶۱). تعریف شخصیت از نگاه آلبرت آلیس[11]، این است که شخصیت شامل رفتارها، سبک‌فکرها، شیوه‌ی حرف زدن، درک محیط و تعامل‌های بین فردی است که پیوسته بر اساس یک الگوی قابل‌تشخیص در یک فرد مشاهده می‌شود.

نتایج تحقیقاتی که توسط فیشر (۲۰۱۰) در پژوهش با عنوان بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت بر روی ۱۱۳ دانشجوی دانشگاه لویولا ماری مونت[12] انجام شد، نشان داد که ارتباط مثبت و معناداری میان روان رنجورخویی و اعتیاد به اینترنت و هم‌چنین ارتباط منفی و معنی‌داری نیز میان برون‌گرایی و اعتیاد به اینترنت وجود دارد. نتایج تحقیق انجام‌شده توسط گونزالس (۲۰۰۸) با عنوان بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت بر روی ۹۳ نفر (۴۹ زن و ۴۴ مرد) در ردیف سنی ۱۸ تا ۷۲ ساله در استرالیا انجام گرفت، ارتباط مثبت و معنی‌داری میان روان رنجور خویی و اعتیاد به اینترنت و ارتباط منفی و معنی‌داری میان برون‌گرایی و اعتیاد به اینترنت نشان داده شد. همچنین گونزالس (۲۰۰۸) در مطالعه‌ای با عنوان بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت به روش طولی و به مدت یک سال بر روی ۴۴۷ فرد بزرگ‌سال معتاد به اینترنت که ۱۶ ساعت در هفته کار می‌کردند نشان دادند رابطه منفی معنادار بین ویژگی شخصیتی ازجمله توافق، وجدانی بودن و برونگرایی و اعتیاد به اینترنت بود.

لذا این پژوهش برای ارزیابی گسترده‌تر این ارتباط در دانشجویان دانشگاه آزاد می‌باشد و همچنین هدف از این پژوهش بررسی رابطه‌ی میان ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت دانشجویان دانشگاه آزاد نجف‌آباد بود.

---

1. Internet
2. Nemitz
3. Balkin
4. Internet charms
5. Web browsing
6. Email
7. Addiction to Internet
8. Traits
9. Personality
10. Allport
11. Albert Ellis
12. Loyola Marymount

## روش پژوهش

پژوهش حاضر ازنظر هدف کاربردی و ازنظر روش از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری موردمطالعه در این پژوهش، کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه آزاد نجف‌آباد در بهار ۱۴۰۳ بود. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به شیوه‌ی روش نمونه‌گیری در دسترس بود که تعداد ۱۰۰ نفر بر اساس ملاک ورود و خروج به پژوهش موردمطالعه قرار گرفتند. معیار ورود به پژوهش دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد و تمایل به همکاری در پژوهش و همچنین ملاک خروج ناقص تکمیل کردن پرسش‌نامه‌ها و عدم تمایل به مشارکت در پژوهش بود. همچنین تجزیه‌وتحلیل داده‌های آماری با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی شامل روش همبستگی پیرسون، رگرسیون و نرم‌افزار آماری spss نسخه ۲۷ صورت گرفت. در نهایت ملاحظات اخلاقی، همچون اصل امانت‌داری علمی، رعایت حق انتخاب و اختیار و حقوق معنوی مؤلفین آثار رعایت شد؛ و این اطمینان به افراد گروه نمونه داده شد که تمامی اطلاعات محرمانه و صرفاً جهت انجام امور پژوهشی بکار خواهد رفت و در اختیار افراد قرار نخواهد گرفت و تحلیل به‌صورت گروهی در دسترس قرار می‌گیرد.

## ابزار اندازه‌گیری

**پرسشنامه‌ی فرم کوتاه (NEO-FFI):** پرسشنامه‌ی نئو[1] یکی از جدیدترین پرسشنامه‌های مربوط به ارزیابی ساخت شخصیت بر اساس دیدگاه تحلیل عاملی است. این آزمون به لحاظ انعکاس ۵ عامل اصلی امروزه به‌عنوان یک مدل فراگیر بر اساس تحلیل عوامل محسوب می‌شود. گستردگی کاربرد آن در ارزیابی شخصیت افراد سالم و نیز در امور بالینی می‌تواند یکی از مناسب‌ترین ابزار ارزیابی شخصیت باشد. این آزمون به دلیل بررسی‌های گوناگون که در گروه‌های سنی و در فرهنگ‌های مختلف صورت گرفته است می‌تواند یکی از جامع‌ترین آزمون‌ها درزمینه‌ی ارزیابی شخصیت باشد. این آزمون موضوع تحقیقات ۱۵ ساله گذشته بر روی نمونه‌های بالینی و بزرگ‌سالان بوده است. ازاین‌رو سودمندی آن‌هم در جریانات بالینی و هم در جریانات تحقیقی ارزیابی‌شده است. این پرسشنامه ۶۰ سؤالی است و برای ارزیابی ۵ عامل اصلی شخصیت به کار می‌رود. اگر دقت اجرای تست خیلی محدود باشد و اطلاعات کلی از شخصیت کافی باشد از این پرسشنامه استفاده می‌شود. از سوی دیگر اجرای این آزمون ازنظر هزینه و زمان مقرون‌به‌صرفه است. مقیاس‌های آن از اعتبار بالایی برخوردارند و همبستگی بین مقیاس‌ها زیاد است و از همه مهم‌تر این آزمون برخلاف سایر آزمون‌های شخصیتی، انتقادات کم‌تری بر آن واردشده است (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). پرسشنامه‌ی شخصیتی NEO-FFI توسط مک کری و کاستا روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله‌ی سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۸۳/. تا ۷۵/. به‌دست‌آمده است. اعتبار درازمدت این پرسشنامه نیز مورد ارزیابی قرارگرفته است. یک مطالعه‌ی طولانی ۶ ساله روی مقیاس‌های روان‌نژندی (N)، برون‌گرایی (E)، انعطاف‌پذیری (O)، ضریب‌های اعتبار ۶۸/. تا ۸۳/. در گزارش‌های شخصی و نیز گزارش‌های زوج‌ها نشان داده است. ضریب اعتبار دو عامل دلپذیر بودن (A) و مسئولیت‌پذیری و باوجدان بودن (C) به فاصله‌ی دو سال به ترتیب ۷۹/؛ و ۶۳/. بوده است (مک کری و کاستا، ۱۹۸۳، به نقل از گروسی فرشی، ۱۳۸۰). در هنجاریابی آزمون NEO که توسط گروسی فروشی (۱۳۸۰) روی نمونه‌ای با حجم ۲۰۰۰ نفر از بین دانشجویان دانشگاه‌های تبریز، شیراز و دانشگاه‌های علوم پزشکی این دو شهر صورت گرفت، ضریب همبستگی ۵ بعد اصلی را بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ گزارش کرده است. برای ارزیابی پایایی پرسشنامه‌ی شخصی نئو فرم کوتاه‌مدت شارون و همکارانش ضریب پایایی ۰/۸۶ برای روان‌نژندی و ۰/۷۷ برای برون‌گرایی، ۰/۷۳ برای انعطاف‌پذیری، ۰/۸۶ برای دلپذیر بودن و ۰/۸۱ برای باوجدان بودن و مسئولیت‌پذیری را گزارش کردند. آلفای کرونباخ توسط و این و همکارانش بدین ترتیب است: ۰/۸۹ =A، ۰/۶۰ =C، ۰/۷۴ =N، ۰/۷۶ =O، در ایران ضریب پایایی به‌دست‌آمده برای N، E، O، A، C به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹، ۰/۷۹ بوده است (سلطانی، فولادوند و فتحی آشتیانی، ۱۳۸۸). در مطالعه حاضر آلفای کرونباخ ۰/۷۹ =A، ۰/۷۷ =C، ۰/۷۰ =N، ۰/۸۰ =O به دست آمد.

**پرسشنامه اعتیاد اینترنتی (IAT):** اولین پرسشنامه‌ی معتبری که درزمینه‌ی اعتیاد اینترنتی ارائه شد پرسشنامه‌ی اعتیاد اینترنتی (IAT) بود که توسط یانگ ارائه شد. یانگ این پرسشنامه‌ی ۲۰ سؤالی را بر اساس ۸ نشانه‌ی تشخیص اعتیاد اینترنتی که توسط خودش ارائه‌شده بود، طراحی کرد (علوی و جنتی فرد، ۱۳۸۹). در آزمون اعتیاد به اینترنت (IAT) خواننده باید به هریک از ۲۰ سؤال روی مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای شامل هرگز، گاهی اوقات، اغلب، بیش‌تر اوقات و همیشه پاسخ بدهد. دامنه‌ی نمرات این آزمون از ۰ تا ۱۰۰ است که نمره‌ی بیش‌تر نشان‌دهنده‌ی وابستگی بیش‌تر به اینترنت و شدیدتر بودن مشکلاتی است که درنتیجه‌ی استفاده‌ی مفرط از آن برای شخص به وجود آمده است. برای ارزیابی نمره‌ی حاصل از دستورالعمل یانگ استفاده گردیده است، به این معنی که نمره‌ی ۲۰ تا ۳۹ نشان‌دهنده‌ی کاربر طبیعی،

[1]. Neo

نمره‌ی ۴۰ تا ۶۹ نشان‌دهنده‌ی اعتیاد خفیف و نمره‌ی ۷۰ تا ۱۰۰ نشان‌دهنده‌ی اعتیاد شدید می‌باشد (شایق، آزاد و بهرامی، ۱۳۸۸). بعضی از نویسندگان نظیر گرینفیلد[1] (۱۹۹۹)، پرسشنامه‌ی IAT را اقتباس کرده و از آن در پژوهش‌های خود استفاده نمودند. بعضی دیگر نظیر وانگ و همکاران (۲۰۰۳) کوشیدند تا نیمرخ روانی[2] افراد معتاد به اینترنت را در کشور کره به وسیله‌ی این پرسشنامه مشخص کنند. ویدیانتو[3] و مک موران[4] (۲۰۰۴)، اعتبار این پرسشنامه را بررسی کردند تحلیل عامل IAT، ۶ عامل را نشان داد. این ۶ عامل عبارت‌اند از: برجستگی، استفاده بیش‌ازحد، بی‌توجهی به وظایف شغلی، فقدان کنترل، مشکلات اجتماعی، تأثیر بر عملکرد. مهم‌ترین عاملی که از روش تحلیل عاملی به‌دست‌آمده عامل برجستگی بود که ۰/۳۸ از واریانس پرسشنامه را بیان می‌نمود. در مطالعه‌ی یانگ و همکاران پایایی درونی پرسشنامه بالاتر از ۰/۹۲ ذکرشده است. در پژوهش چن و همکاران (۲۰۰۸) که در چین انجام شد نتایج نشان داد که ۶ سازه‌ی به‌دست‌آمده از پرسشنامه‌ی آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ را دارا می‌باشد و این نشان‌دهنده‌ی ثبات بالای مواردی است که این ۶ عامل را می‌سنجد. آلفای کرونباخ در سوئد ۰/۹۵ به‌دست‌آمده است و در مطالعه حاضر ۰/۸۰ به دست آمد.

## یافته‌ها

یافته‌های جمعیت شناختی نشان داد که ۱۱/۴ درصد افراد شرکت‌کننده در پژوهش مرد و ۸۸/۶ درصد زن می‌باشند. همچنین از لحاظ ویژگی جمعیت شناختی تأهل، ۹۰ درصد افراد شرکت‌کننده در پژوهش مجرد و ۱۰ درصد متأهل می‌باشند. همچنین از لحاظ متغیر جمعیت شناختی تحصیلات ۲۸/۶ درصد دارای مدرک دیپلم و ۷/۱ درصد فوق‌دیپلم، ۵۷/۱ درصد دارای مدرک لیسانس، ۱/۴ درصد مدرک کارشناسی ارشد و ۵/۷ درصد دارای مدرک دکتری می‌باشند.۵۷/۱ درصد از شرکت‌کنندگان دانشجو و ۲۱/۴ درصد محصل و ۲۰ درصد دارای سایر مشاغل می‌باشند. ۶۰ درصد تحصیلات پدر دیپلم و فوق‌دیپلم، ۲۷/۱ درصد لیسانس، ۱۰ درصد ارشد و ۲/۹ درصد دکترا می‌باشد. همچنین ۶۵/۷ درصد مادران شرکت‌کنندگان تحصیلات دیپلم و فوق‌دیپلم،۳۱/۴ درصد لیسانس و ۲/۹ درصد کارشناسی ارشد می‌باشند.

**جدول ۱. شاخص‌های آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوه**

| مقیاس‌ها | مؤلفه‌ها | تعداد | میانگین | انحراف استاندارد | کمینه | بیشینه |
|---|---|---|---|---|---|---|
| تیپ‌های شخصیتی | روان‌نژندی | ۱۰۰ | ۹۸/۲۳ | ۹۸/۷ | ۸ | ۴۲ |
| | برون‌گرایی | ۱۰۰ | ۴۹/۲۶ | ۷۴/۵ | ۱۱ | ۳۸ |
| | انعطاف‌پذیری | ۱۰۰ | ۷۶/۲۷ | ۱۷/۶ | ۱۴ | ۴۰ |
| | دل‌پذیر بودن | ۱۰۰ | ۲۸/۲۸ | ۶۰/۵ | ۱۷ | ۴۱ |
| | مسئولیت‌پذیری | ۱۰۰ | ۲۸/۳۳ | ۷۸/۵ | ۲۱ | ۴۳ |
| اعتیاد به اینترنت | | ۱۰۰ | ۱۸/۴۰ | ۷۵/۱۱ | ۲۲ | ۷۲ |

بر اساس نتایج جدول ۱ میانگین نمرات افراد شرکت‌کننده در پژوهش در زیر مقیاس‌های روان‌نژندی، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، دل‌پذیر بودن و مسئولیت‌پذیری به ترتیب برابر با ۲۳/۹۸، ۲۶/۴۹، ۲۷/۷۶، ۲۸/۲۸ و ۳۳/۲۸ می‌باشد. همچنین میانگین افراد شرکت‌کننده در پژوهش در مقیاس اعتیاد به اینترنت برابر با ۴۰/۱۸ می‌باشد. نرمال بودن داده‌ها توسط آزمون کولموگروف اسمیرنوف تائید شد.

**جدول ۲. ضریب همبستگی پیرسون بین اعتیاد به اینترنت و تیپ‌های ش‌خصیتی**

| متغیر | | روان‌نژندی | برون‌گرایی | انعطاف‌پذیری | دل‌پذیر بودن | مسئولیت‌پذیری |
|---|---|---|---|---|---|---|
| اعتیاد به اینترنت | ضریب همبستگی | ۴۸۵/۰** | -۳۴۲/۰** | -۱۴۳/۰ | -۰۹۶/۰ | -۴۱۱/۰** |
| | سطح معنی‌داری | ۰۰۰/۰ | ۰۰۵/۰ | ۲۴۷/۰ | ۴۴۴/۰ | ۰۰۱/۰ |

نتایج نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین اعتیاد به اینترنت با برون‌گرایی و مسئولیت‌پذیری رابطه منفی و معنادار وجود دارد و میزان این رابطه به ترتیب برابر با ۰/۳۴۲ و ۰/۴۱۱ می‌باشد. بدین معنا که هر چه میزان استفاده از اینترنت در شرکت‌کنندگان کاهش یابد میزان برون‌گرایی و مسئولیت‌پذیری افزایش می‌یابد. همچنین همبستگی مثبت و معناداری بین روان‌نژندی و اعتیاد به اینترنت وجود دارد (۰/۴۸۵). بدین معنا که با افزایش استفاده از اینترنت میزان روان‌نژندی در شرکت‌کنندگان افزایش می‌یابد.

1. Greenfield
2. Psychological profile
3. Widianto
4. MCMORan

**جدول ۳. ضریب همبستگی پیرسون جهت بررسی نقش تیپ‌های شخصیتی بر اعتیاد به اینترنت**

| مرحله | متغیر وارد معادله شده | R | R2 | SE | آمارهای تغییریافته | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | R2 change | df1 | df2 | F | P |
| ۱ | روان‌نژندی | ۰/۴۸۶ | ۰/۲۳۶ | ۱۰/۳۹ | ۰/۲۲۳ | ۱ | ۶۲ | ۱۹/۱۲ | ۰/۰۰۰ |
| ۲ | روان‌نژندی+ مسئولیت‌پذیری | ۰/۵۴۵ | ۰/۲۸۶ | ۱۰/۱۳ | ۰/۲۶۳ | ۲ | ۶۱ | ۱۲/۲۱ | ۰/۰۰۰ |

نتایج جدول نشان داد که در گام اول مؤلفه‌ی روان‌نژندی به دلیل دارا بودن بالاترین ضریب همبستگی با متغیر ملاک وارد معادله رگرسیون شده و ۲۳ درصد از واریانس متغیر ملاک اعتیاد به اینترنت را تبیین کرده است که با توجه به F برابر با ۱۹/۱۲ در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است. در گام دوم مؤلفه‌ی روان‌نژندی به همراه مسئولیت‌پذیری وارد معادله رگرسیون شده و ۲۸ درصد از واریانس متغیر ملاک اعتیاد به اینترنت را تبیین کرده است که با توجه به مقدار F برابر با ۱۲/۲۱ در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

**جدول ۴. نتایج ضرایب رگرسیون بین متغیر پیش‌بین با مؤلفه اعتیاد به اینترنت**

| | ضرایب غیراستاندارد | | ضرایب استاندارد | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | مقدار B | خطای استاندارد | مقدار بتا | مقدار t | P |
| عددثابت | ۰۳۲/۴۴ | ۸۲۶/۱۰ | | ۰۶۷/۴ | ۰۰۰/۰ |
| روان‌نژندی | ۵۴۶/۰ | ۱۷۵/۰ | ۳۷۶/۰ | ۱۱۷/۳ | ۰۰۳/۰ |
| مسئولیت‌پذیری | -۵۱۷/۰ | ۲۵۰/۰ | -۲۴۹/۰ | -۰۷۰/۲ | ۰۴۳/۰ |

نتایج جدول نشان داد که مؤلفه روان‌نژندی (با آماره t برابر با ۳/۱۱۷) می‌تواند تغییرات مربوط به اعتیاد به اینترنت را به طور معناداری پیش‌بینی نماید. با توجه به ضرایب استاندارد بتای به‌دست‌آمده می‌توان گفت که با افزایش یک انحراف استاندارد در مؤلفه روان‌نژندی، اعتیاد به اینترنت در شرکت‌کنندگان به مقدار ۰/۳۷۶ افزایش می‌یابد. همچنین نتایج نشان داد که مؤلفه مسئولیت‌پذیری (با آماره t برابر با ۲/۰۷۰) می‌تواند تغییرات مربوط به اعتیاد به اینترنت را به طور معناداری پیش‌بینی نماید. با توجه به ضرایب استاندارد بتای به‌دست‌آمده می‌توان گفت که با افزایش یک انحراف استاندارد در مؤلفه مسئولیت‌پذیری، اعتیاد به اینترنت در شرکت‌کنندگان به مقدار ۰/۲۴۹ کاهش می‌یابد.

## بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد میان ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه آزاد نجف‌آباد رابطه‌ی همبستگی ساده وجود دارد. یافته‌ها نشان می‌دهد که مقدار سطح معناداری محاسبه‌شده در مؤلفه‌های روان‌نژندی، مسئولیت‌پذیری، انعطاف‌پذیری، دلپذیر بودن و اعتیاد به اینترنت از ۰/۰۵ بزرگ‌تر می‌باشد؛ پس می‌توان نتیجه گرفت که توزیع نمرات متغیرهای پژوهش نرمال می‌باشد. بدین ترتیب یافته‌های این تحقیق با نتایج تحقیقات انجام‌شده‌ی قبلی هم‌خوانی دارد. ازجمله‌ی این تحقیقات می‌توان به (کورونزای[1] و همکاران، ۲۰۱۷؛ هوو[2] و همکاران، ۲۰۱۵) اشاره کرد. یافته‌ها میان برون‌گرایی و اعتیاد به اینترنت رابطه‌ی منفی و معنی‌داری را گزارش می‌دهند افراد برون‌گرا دارای برخی ویژگی‌های متمایز هستند که عبارت‌اند از: افکار و نظرات خود را راحت بیان می‌کنند، علاقه‌مند به دنیای پیرامون خود هستند و از دنیای خود لذت می‌برند، به سهولت دوستان جدیدی پیدا کرده و با یک گروه خود را وفق می‌دهند و علاقه‌مند به افراد جدید هستند، روراست، پرحرف و اهل پیش‌قدم شدن درکارها هستند. همین ویژگی‌های آن‌ها است که باعث می‌شود به‌آسانی گرایش به اینترنت نداشته باشند زیرا آن‌ها در دنیای حقیقی دوستانی دارند که از معاشرت و اظهارنظر کردن با آن‌ها بدون هیچ ترس و نگرانی لذت می‌برند، دنیای بیرونی را به دنیای درونی ترجیح می‌دهند و اتفاقات جدید را در دنیای بیرونی و حقیقی تجربه کنند. یافته‌ها میان وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری (باوجدان بودن) رابطه‌ی منفی و معناداری را نشان می‌دهند. افراد وظیفه‌شناس دارای برخی ویژگی‌های متمایز هستند که عبارت‌اند از: به‌کارگیری طرح و برنامه در رفتار برای رسیدن به اهداف، وسواسی، محتاط و انعطاف‌ناپذیر، وقت‌شناس، قابل‌اعتماد بودن، توانایی کنترل تکانه‌ها و تمایلات، نمره‌ی بالا در زمینه‌های حرفه‌ای و دانشگاهی، دقیق بودن و به دلیلی وجود برخی از ویژگی‌های مذکور است که این افراد نمره‌ی کمی در آزمون اعتیاد به اینترنت کسب می‌کنند. آن‌ها اینترنت را فضای قابل‌اعتمادی نمی‌بینند و وقت باارزش خود را به‌جای این‌که صرف به استفاده از فضاهای مجازی کنند مشغول به مطالعات دانشگاهی می‌کنند تا بتوانند در موقعیت‌های تحصیلی و زمینه‌های تخصصی پیشرفت کنند. همچنین این افراد قانون‌شکن نیستند و

[1]. Koronczai
[2]. Wu

سعی می‌کنند تمایلات و خواسته‌های خود را از راه‌های درست‌تر برطرف کنند. یافته‌ها میان روان‌نژندی و اعتیاد به اینترنت رابطه‌ی مثبت و معناداری را گزارش می‌دهند.

افراد روان رنجور خو دارای برخی ویژگی‌های متمایز هستند که عبارت‌اند از: احساس گناه، خشم، ترس، غم، برانگیختگی، احساس گناه، احساس کلافگی دائم و فراگیر، آن‌ها درجه‌ی انطباق ضعیف‌تری با بقیه دارند به دلیل این‌که آن‌ها نمی‌توانند با زندگی چالش کنند و جهت خود را تغییر دهند به اینترنت وابسته می‌شوند تا از این ویژگی‌های ناخوشایند رها شوند. افراد انعطاف‌پذیر و گشودگی به تجربه، احساسی هستند و احساسات مثبت و منفی دارند، کنجکاو و خلاق هستند و زندگی سرشار از تجربه دارند. کنجکاو بودن دلیل خوبی برای جذب شدن به اینترنت و نهایت استفاده‌ی افراطی از آن است. این افراد بدون آن‌که از عواقب آن اطلاع کافی داشته باشند به علت کنجکاوی زیادی تمام وقت خود را صرف استفاده از اینترنت می‌کنند و چون همه‌ی نظرات را بدون هیچ علتی می‌پذیرند و درنهایت در اثر استفاده‌ی مفرط و عدم دانش کافی در مورد نحوه‌ی استفاده به اینترنت، به آن معتاد می‌گردند. یافته‌ها میان دل‌پذیر بودن (خوشایند) و اعتیاد به اینترنت رابطه‌ی منفی و معناداری گزارش داده‌اند. افراد دل‌پذیر دارای برخی ویژگی‌های متمایز هستند که عبارت‌اند از: نوع‌دوستی و کمک به دیگران، آمادگی برای دفاع از حق فردی، اعتماد، تواضع، پیش روی به سمت جنبه‌های مثبت اجتماعی و سلامت روانی بیش‌تر و سادگی. این افراد به دلیل وجود برخی از ویژگی‌های مذکور ازجمله سادگی و اعتماد و همچنین صرف کردن وقت خود در راه کمک به دیگران و همدلی کردن با آن‌ها و پیش رفتن به سمت جنبه‌های مثبت اجتماعی و روانی کم‌تر به اینترنت وابسته خواهند شد.

نتایج نشان داد میان ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه آزاد نجف‌آباد رابطه‌ی همبستگی چندگانه وجود دارد. نتایج نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین اعتیاد به اینترنت با برون‌گرایی و مسئولیت‌پذیری رابطه منفی و معنادار وجود دارد و میزان این رابطه به ترتیب برابر با ۰/۳۴۲ و ۰/۴۱۱ می‌باشد. بدین معنا که هر چه میزان استفاده از اینترنت در شرکت‌کنندگان کاهش یابد میزان برون‌گرایی و مسئولیت‌پذیری افزایش می‌یابد. همچنین همبستگی مثبت و معناداری بین روان‌نژندی و اعتیاد به اینترنت وجود دارد (۰/۴۸۵). نتایج نشان داد که در گام اول مؤلفه‌ی روان‌نژندی به دلیل دارا بودن بالاترین ضریب همبستگی با متغیر ملاک وارد معادله رگرسیون شده و ۲۳ درصد از واریانس متغیر ملاک اعتیاد به اینترنت را تبیین کرده است که با توجه به F برابر با ۱۹/۱۲ در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است. در گام دوم مؤلفه‌ی روان‌نژندی به همراه مسئولیت‌پذیری وارد معادله رگرسیون شده و ۲۸ درصد از واریانس متغیر ملاک اعتیاد به اینترنت را تبیین کرده است که با توجه به مقدار F برابر با ۱۲/۲۱ در سطح ۰/۰۱ معنادار است. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات (هان[1] و همکاران، ۲۰۱۷؛ لی و لین[2]، ۲۰۱۹) معتقدند معتادان به اینترنت افرادی گوشه‌گیر و درون‌گرا و دارای روابط اجتماعی محدودند، همسویی دارد. افراد برون‌گرا اشخاصی اجتماعی، دوست دار دیگران، علاقه‌مند به شرکت مداوم در اجتماعات و مهمانی‌ها، قاطع، فعال و اهل گفت‌وگو هستند. خجالتی نیستند و تک‌روی و تنهایی را دوست ندارند و علاقه‌مندند همواره در جمع دوستان، خانواده و همکاران خود باشند و بحث و گفت‌وگو و معاشرت را به تنها بودن ترجیح می‌دهند. بنابراین بدیهی است که کم‌تر به سمت دنیای مجازی اینترنت سوق پیدا می‌کنند و بیش‌تر به دنبال ارتباطات واقعی‌اند. در مقابل، درون‌گرایان کم‌تر به روابط اجتماعی علاقه‌مندند. ازاین‌رو، احتمال آن‌که توجه بیشتری به اینترنت نشان دهند و به آن معتاد شوند بیشتر است. برونگرایان خوش‌مشرب، ماجراجو و تغییرپذیر بوده و به همین دلیل به‌راحتی می‌توانند از ثابت نشستن پشت دستگاه و صرفاً چرخ خوردن در فضای اینترنت خسته شوند (به دلیل جنب‌وجوش زیاد). آن‌ها تمایل دارند تا بی‌خیال و خوش‌بین بوده و به‌صورت دمدمی و آنی رفتار کنند. به‌احتمال‌زیاد آن‌ها خطر می‌کنند و در جست‌وجوی هیجان می‌باشند اما هیجانی که رنگ واقعی داشته باشد نه مجازی. فردی با مسئولیت‌پذیری بالا (باوجدان بودن) قدرت کنترل تکانه‌ها را به روشی که جامعه مطلوب می‌داند و هدف و تکلیف خود را می‌داند. او قبل از انجام هر کاری اول فکر می‌کند و بعد عمل می‌کند و با توجه به قوانین و هنجارهای جامعه اهداف خود را اولویت‌بندی و برنامه‌ریزی می‌کند و به‌واسطه‌ی همین ویژگی که این افراد دارند با موفقیت شغلی و تحصیلی همراه هستند آن‌ها از اعتیاد به کاری نادرست اجتناب می‌کنند. روان رنجوری شامل احساسات منفی مانند عصبانیت، ناراحتی، دستپاچگی، باورهای نامعقول و غیرواقع‌بینانه، کنترل بسیار کم تکانه‌ها در مقابل نیازها، احساس ناامنی، تنیدگی، اضطراب، افسردگی، خصومت و آسیب‌پذیری است. بنابراین این احتمال وجود دارد که افراد روان رنجور، در مقایسه با افراد عادی، توانایی کم‌تری برای مقابله با چالش‌های زندگی روزمره داشته باشند. این در حالی است که گمنامی افراد در فضای مجازی و اینترنت فضای امن‌تری را برای این گروه ایجاد می‌کند و باعث جذب بیش‌تر آنان می‌شود.

[1]. Han
[2]. Li & Lin

این پژوهش در یک منطقه اجراشده است. هم‌چنین با توجه با این‌که شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر دانشجویان بودند ازاین‌رو در تعمیم‌یافته‌های به‌دست‌آمده در این پژوهش به گروه‌های دیگر باید جانب احتیاط را رعایت کرد. با توجه به نتایج آموزش نحوه‌ی صحیح استفاده از اینترنت به افراد به‌ویژه نوجوانان و جوانان، افزایش اطلاعات والدین نسبت به رایانه، آگاه‌سازی خطرات احتمالی استفاده از اینترنت به افراد مستعد، اعمال صحیح و آگاهانه‌ی تربیت و محدودسازی فرزندان در این زمینه توسط والدین، ایجاد برنامه‌های آموزشی مفرح به‌جای استفاده از اینترنت و فضاهای مجازی، آگاه‌سازی و ایجاد بروشورهای آموزشی در مدارس، دانشگاه‌ها و نهادهای فرهنگی اجتماعی به‌منظور آگاهی از علائم و نشانه‌های اعتیاد اینترنتی و راه‌های مداخله و پیشگیری از آن، ایجاد فضاهای صمیمی بیش‌تر در محیط امن خانه، افزایش مراکز درمانی اعتیاد به اینترنت و تربیت متخصصین حرفه‌ای و کار بلد در این زمینه پیشنهاد می‌شود. به خانواده‌ها توصیه می‌شود تا با مراجعه به مراکز حرفه‌ای از ویژگی‌های شخصیتی فرزندان خود اطلاع یابند و اقدامات لازم را جهت جلوگیری از وابستگی به اینترنت انجام دهند.

## References


- Alavi, S.S., & Janati Fard, F. (2010). Internet addiction: definitions, dimensions, diagnostic criteria and its consequences. Isfahan: Publications of Isfahan University of Medical Sciences [in Persian].
- Balkin, J. M. (2017). Digital speech and democratic culture: A theory of freedom of expression for the information society. In Law and Society approaches to cyberspace (pp. 325-382). Routledge.
- Barzegar, M., & Karamian, A.A. (2017). Predicting the level of addiction to the Internet and social networks based on the emotional intelligence and spiritual intelligence of secondary school students in the second term of Marvdasht city in 2016. Master's Thesis in Psychology, Islamic Azad University, Marvdasht Branch, Faculty of Educational Sciences and Psychology. [in Persian].
- Bullen, P., & Harré, N. (2000). The internet: Its effects on fatety and behavior implications for adolescents. Department of Psychology, University of Auckland, November.
- Caplan, S. E. (2002). Problematic Internet Use and Psychosocial Well-Being: Development of a Theory-Based Cognitive-Behavioral Measurement Instrument. Computers in Human Behavior, 18(5). 1-19.
- Chak, K., & Leung, L. (2004). Shyness and locus of control as predictors of Internet addiction and Internet use. CyberPsychology & Behavior, 7(5), 559-570.
- Fathi Ashtiani, A., & Dostani, M. (2009). Psychological tests (evaluation of personality and mental health). Tehran: Besat Publications. [in Persian].
- Flisher, C. (2010). Getting Plugged in: An Overview of Internet Addiction. Journal of Paediatrics & Child Health, 46(10).
- Gambor, A., & Vas, L. (2008). A nation-and gendered-based study about their relationship between the big five and motives for internet use, a Hungarian and Israeli comparison. Theory Science, 38(4), 1527-5558.
- Gonzalez, N. A. (2008). Internet addiction disorder and it's relation to impulse control. MA.
- Grossi Farshi, M., & Sufiani, H. (2008). Investigating the relationship between personality dimensions and general health in Tabriz University students. Ferdowsi University Educational and Psychology Quarterly, 9(2), 47-63 [in Persian].
- Han, L., Geng, J., Jou, M., Gao, F., & Yang, H. (2017). Relationship between shyness and mobile phone addiction in Chinese young adults: Mediating roles of self-control and attachment anxiety. Computers in Human Behavior, 76, 363-371.
- Hassanzadeh R., Bidakhti, A., Rezaei, A., & Rahai, F. (2012). The relationship between Internet addiction and academic progress and personality characteristics of learners. Quarterly Journal of Information and Communication Technology in Educational Sciences, 3(1), 95-107. [in Persian].
- Hassanzadeh, R., & Farivar, S. (2011). Internet addiction: a scourge caused by technology. Semnan police Entezami Quarterly, 1(1), 69-81. [in Persian].
- Hosseini Beheshtian, S.M. (2012). The relationship between Internet addiction and personality traits of students of public universities in Tehran, Cultural Sociology Quarterly. Research Institute of Humanities and Cultural Studies 3(1), 79-96 [in Persian].
- Huang, X.-Q., Li, M.-C., & Tao, R. (2010). Treatment of Internet Addiction. Current Psychiatry Reports, 12(5). 1-10.
- Jazayeri, S., Delavar, A., & Dartaj, F. (2018). The relationship between personality traits, emotional intelligence, attachment style and voluntary activities with the level of happiness of working women. The scientific-research quarterly of Lorestan University of Medical Sciences Found Quarterly, 20(3), 67-82 [in Persian].
- Khaje Mogehi, N., & Alasvand, M. (2010). Examining predicting variables of Internet addiction. Jundishapur scientific medical journal, 9(4), 359-366 [in Persian].
- Khanjani, Z., & Akbari, S. (2011). The relationship between teenagers' personality traits and their addiction to the Internet. Quarterly journal of new findings in psychology, 6(19), 113-127 [in Persian].
- Koronczai, B., Kökönyei, G., Griffiths, M. D., & Demetrovics, Z. (2019). The relationship between personality traits, psychopathological symptoms, and problematic internet use: A complex mediation model. Journal of medical Internet research, 21(4), e11837.
- Li, L., & Lin, T. T. (2019). Over-connected? A qualitative exploration of smartphone addiction among working adults in China. BMC psychiatry, 19(1), 186.

- Lin, S. S., & Tsai, C. C. (2002). Sensation seeking and internet dependence of Taiwanese high school adolescents. Computers in human behavior, 18(4), 411-426.
- Malek Ahmadi, H., & Ghasemian,V. (2010).Communication Research Quarterly, Explanation of Internet addiction among users of internet cafes in Shahin Shahr. Communication Research Quarterly, 4(64), 51-77. [in Persian].
- McCrae, R. R. & Costa, P. T. (1985). Comparison of EPI and psychoticism scales with measures of the Five factor model of personality. Journal of Personality and Individual Differences, 6, 587-597.
- Nasti Zaei, N. (2008). Investigating the relationship between public health and Internet addiction. Zahedan Medical Science Research Journal (Tabib Sharqh), 11(1), 57-63. [in persian].
- Nemitz, P. (2018). Constitutional democracy and technology in the age of artificial intelligence. Philosophical transactions of the Royal Society A: Mathematical, physical and engineering sciences, 376(2133), 20180089.
- Omidvar, A., & Sarmi, A. (2002). Internet addiction: description, etiology, prevention, treatment and measurement scales of Internet addiction disorder. 1st edition, Rehearsal Publications, Mashhad. [in persian].
- Shaeqh, S., Azad, H., & Bahrami, H. (2009). Investigating Internet addiction and its relationship with personality traits in teenagers in Tehran. Scientific-research journal of principles of mental health, 42(11), 149-158. [in Persian].
- Tamanaifar, M., Seddighi Arfai, F., and Gandomi, Z. (2010). The relationship between Internet addiction and personality traits of high school students. Zahedan Journal of Medical Sciences Research(Tabib Sharqh), 14(1), 67-71. [in Persian].
- Wu, C. Y., Lee, M. B., Liao, S. C., & Chang, L. R. (2015). Risk factors of internet addiction among internet users: an online questionnaire survey. PloS one, 10(10), e0137506.